

ΤΑ ΜΕΓΑΛΑ ΑΙΣΘΗΜΑΤΑ

Ο ΦΛΟΓΕΡΟΣ ΕΡΩΣ ΤΟΥ ΑΡΙΣΤΟ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑΣ ΣΤΡΩΤΣΙ

'Ο 'Αριστο

Πώς γνωρίστηκν. Μιά και μόνη ματιά που προκλάει κερκυνοβόλο έρωτα. Ποιά ήταν ή 'Αλεξάνδρα Στρώτα. 'Ο γυιό; της; Γκουίντο μισοί τον ποιητή γιατί του κλέβει την αγάπη της μητέρας του. Τά χρυσά, πλούσια μαλλιά της 'Αλεξάνδρας; Πώς της; τόκοψε ό Γκουίντο. Μιά σπαρκτική στιγμή. 'Ο μυστικός γάμος; του 'Αριστο και της 'Αλεξάνδρας. 'Ο θάνατος του 'Αριστου. 'Ο Γκουίντο συγκινείται. Τά τελευταία χρόνια της 'Αλεξάνδρας, κλπ.

Τόν 'Ιούλιο τού 1515 ό Λουιτζι 'Αριστο, ό μέγας ποιητής της 'Ιταλίας, έγράφε από την Ρώμη, όπου ελεχεν έγκρασταθή, στην πατρίδα του τή Φλωρεντία, για να παρενθθί στο πανηγύρι του "Αη Γιάννη τού Βασιτσού, τό όποιον διαρωξοίσε τρείς μέρες και τό όποιο ό Φλωρεντιανοί τό

καρδιά τους ό ένας στον άλλο. Είπαν ότι, λένε όλοι οι έρωτευμένοι στις άοχες τών ειδυλλίων τους. 'Ο 'Αριστο μίλησε για την αγάπη του με τόση γοητεία, με τόση φλόγα, με τόσον λυρισμό, που ή 'Αλεξάνδρα τόν άκουγε έκστατική. Καί τή στιγμή που έπρόκειτο να χωρισθούν, τού ελετε πως μπορούσε να πηγαίνει να την επισκέπτεται στο σπίτι της.

'Απ' την ήμερα αυτή ό 'Αριστο πήγαινε τακτικά στο σπίτι της και έμενε κοντά της ώρες δόλοχρες, άλλοτε κουβεντάζοντας να άλλοτε τραγουδώντας, με τό λαγοίτο του, στίχους που έφτανε ελίπης γι' αυτήν. 'Αλλά σ' όλες αυτές τις συναντήσεις τους παρενρίετο, άγνωτος πάντα, κι' ό μικρός Γκουίντο, ό γυιός της Στρώτα, ό όποιος δέν τούς άφανε ούτε στιγμή μοχαούς. 'Ο ποιητής στην άαχη προσάθηκε να τόν καλοπάση με γλυκά λόγια και με όωρα, αλλά ό Γκουίντο άντι να ήμερέψη, άγρίερε περισσότερο.

—Τι άλλες, Γκουίντο, άν παντρευόμιοινα τόν 'Αριστο; τόν ρώτησε μιá μέρα ή μητέρα του, μετά την άναχώρησι τού ποιητού.

—Τόν άνθρώπο που θά τολμήσει να σε κάνει δική του, θά τόν σκοτώσω, όποιοσδήποτε κι' άν είνε! Άποκρίθηκε ό μικρός με άγρια λάμψη μέσα στα μάτια του.

Αυτό ήταν τό μόνο σύννεφο στην ευντυχία τών δυό έρωτευμένων, σύννεφο όμως πολύ πιο μαύρο άπ' ότι μπορεί κανείς να φαντασθί...

"Ενα βράδι, την ώρα που έμεγε ό 'Αριστο, άπ' τό μέγαρο, Έβαλε, καθώς άποχωρετούσε την 'Αλεξάνδρα, μέσα στο χέρι της ένα μπλιετίδα. "Όταν ή 'Αλεξάνδρα έμεινε μόνη, τραβήχθηκε σε μιá γωνιά και άρχισε να τό διαβάξη. Τά χέρια της έτρεμαν. Τί γλυκά λόγια που της έγραψε ό άγαπημένος της! Τι θεία!..

'Ο Γκουίντο όμως που ελεγε ίδη τόν 'Αριστο να της δίνι, τό μπλιετίδα και που την έβλεπε τόσα άπ' την θέσι του να τό διαβάξη, την ρώτησε έΞεργα :

—Τί είνε αυτά, μητέρα, που σε κάνει να γελάς και συγχρόνος να τρέμουν τα χέρια σου;

Έκείνη δέν ελεγε την δύναμη να τού κρυφθί.

—Είνε ένα σύννεφο τού 'Αριστο για την όμορφιά μου και για τά μαλλιά μου, τού ελετε.

—Είνε αλήθεια, ελετε μελαγχολικά ό μικρός, ότι τα μαλλιά σου είνε τα πλουσιότερα και όμορροτερα άντι κάθε άλλης γυναίκας μέσα στη Φλωρεντία. "Αν δέν ελεγε τά πλουσία κι' δλόχρομα αυτά μαλλιά, θά ήσουν λιγότερο όμοραία...

—"Ισως και να μίην ήμιοι καθόλου όμοραία, άν δέν τά ελεγα, άποκρίθηκε χαμογελώντας και με ύφρος ρεμβώδες ή μητέρα του και χάιδεψε τα μαλλιά τού γυιού της.

—Καί εμια βέβαιος πως ό 'Αριστο σ' αγαπάει μόνο γι' αυτά, έΞεκολούθησε ό μικρός. Τι θάκανε άραγε άν τα έχανε τα μαλλιά σου;

"Η 'Αλεξάνδρα δέν απάντησε. Μέσα της όμως σκεπτότανε : "Οθά έΞεκολούθησε να μι' αγαπάη, έστω κι' άν ακόμη

γινόμιοιεν ξαφνικά άσχημη.

'Αλλά στο μυαλό τού μικρού πέρασε μιá άλλη σκέψη.

Καί την νύχτα σηκώθηκε άπ' τό κρεβάτι του, μπήκε στην κάμαρη της μητέρας του και πήγε κοντά της. Τό πρόσωπό του ελεγε μιá τέτοια έκφρασι, που θά νόμιζε κανείς πως ήταν ένας μικρός διά-

γινόταν με έΞαιρετική μεγαλοπρέπεια.

Την εποχή αυτή ό ποιητής ήταν στην άκμή της ήλικίας του—41 έτών—και στο ζενιθ της δόξης του. "Η φήμη του ελεγε Ξεπεράσει πια τα σύνορα της 'Ιταλίας.

Τό πρώτο βράδι που έφθασε στην Φλωρεντία, στο σπίτι του φίλου του Βεσποτσι, ό 'Αριστο, έγνωρίσε την 'Αλεξάνδρα Στρώτα, την όμορροτερη γυναίκα της Φλωρεντίας. "Η Στρώτα ήταν ακόμη πένθημα ντυμένη, λόγω τού θανάτου τού συζύγου της.

«Φορούσε, όπως γράφει ό ίδιος ό ποιητής, ένα μαύρο φόρεμα, με μακρινό, επίσης, μαύρον πέπλο, επάνω στον όποιον ήταν κεντημένα με χρυσάφι φύλλα κληματαριών και ταιωπά σταφυλιών. Τά άφθονα δόλοχρα μαλλιά της ήσαν τά μιá σκεπασμένα με ένα δίχτυ χρυσοπλεγμένο και φροτισμένο από πολύτιμα πετράδια και τά άλλα μιá χυτά μπροστά στο στήθος της, φτάνοντας ως τά γόνατά της. Ελεγε τό ένα χέρι της άνομιμμένο στον όμο του γυιού της Γκουίντο, ένός έλεγεστάτου μικρού, που ήταν καθήμενος δίπλα της.

'Ο 'Αριστο, μόλις την ελεδε, άφισε να τού ξεφύγη μιá δυνατή κραγή θαυμασμού. "Απ' την στιγμή αυτή ό ένδοξος ποιητής ελεγε άνωσοδθθί στο άσμα της όμορφιάς της. Τό άσθημά του γι' αυτήν ήταν σχεδόν κερανοβόλον. 'Αλλά και ή 'Αλεξάνδρα Στρώτα δέν ελεδε χωρίς ένδιαφέρον και συμπάθεια τόν ποιητή. Ελεγε άκούσει πολλά γι' αυτόν. "Ηξερε τούς στίχους του, τούς όποιους ελεγε άποστηρίσει δόλοχρη ή 'Ιταλία και πρό πάντων τούς στίχους με τούς όποιους άποθιανάσισε τόν νεανικό τόν έρωτα από την περίφημη Τροάδανα.

Την πρώτη αυτή βραδιά ή Στρώτα κι' ό 'Αριστο άντηλλάξαν πολύ άλλες λέξεις. Τους ένοχλούσε άλλοστε κι' ό γυιός της 'Αλεξάνδρας, ό όποιος άνν να διασπανόταν ότι κινδυνεύει ή καρδιά της μητέρας του, τούς κιντάσε διαρκώς με βλέμματα χαριόποτα και άπειληρικά.

Την άλλη μέρα, ή 'Αλεξάνδρα κι' ό 'Αριστο Ξεασαναντήθηκαν στην Έπαυλι του Βεσποτσι κι' Έκαναν, μόνοι οι δυό τους, έναν πολύωρο περίπατο στα μοναστήρια τού γοητευτικού κήπου της έπαύλεως. Τι ελεπαν κατά τόν περίπατο αυτόν; "Ανοιξαν άπλούστατα την

'Αριστο και 'Αλεξάνδρα

(Απεικόνισα Γκαρθορό)

ΑΠΟ ΔΙΑΦΟΡΑ ΣΠΑΝΙΑ ΒΙΒΛΙΑ

ΛΑΪΚΟΙ ΜΥΘΟΙ ΚΑΙ ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ

— Όλες δικές τους !... (Της περιφροίρας Ξυλοκάστρου)

Όταν οι τετρακόσιοι πατέρες έκαναν τους νόμους, είπαν να παίρουν κάθε άνθρωπος έως τρεις γυναίκες.

Πετάγεται τότε ένας καλόγερος και λέει στους πατέρες:

— Κ' εμείς οι καλόγεροι πόσες να παίρνομε;

— Σας των καλόγερων είναι όλες δικές σας! άπαντούν οι πατέρες.

— Γύφτικες ψυχές (Των Πατρών)

Μιά φορά μιά παρέα γύφτων, μάζεψε βέργες από λιγαριά σ' ένα ξεροπόταμο. Κοιμόταν λοιπόν στο ύπαιθρο για να σηκωνεται πρωί και να ξαναοχίξη τη δουλειά της.

Έτιχη όμως μιά βραδιά να πάση δυνατό κρύο.

Οι γύφτοι, οι φτωχοί, τοιγούτιζαν και λέγανε:

— Φύσα, Θεέ μου φύσα, να πάρης γύφτικες ψυχές, να ιδούμε τι θα κατάλάβης!

Άπό τό πολύ κρύο πέθανε ένας από αυτούς.

Τότε οι άλλοι συνοδεύοντας τον νεκρό του, έλλαγαν και τού έλεγαν:

— Άιντε στο καλό, Λιάκο μου κ' εκεί πού θα πιάς, πές τού Θεού, αφού τάβαλε μ' εμάς, δέν θά πάμε πιά στον Παράδεισό του, θά προτιμήσουμε την Κόλαση. Άπό φωτιά κ' άμωνα συνησιαιέμου είμαστε!...

— Τύφλα !... (Της Άμβρακίας)

Μιά παπαδιά είχε πάρει τη συνήθεια να κροιά να τ' αρασί μόνη της από τραπέζι. Στου παπά της λοιπόν τό ποτήρι έβαλε κροσί ως τη μέση, ενώ στο δικό της τό ποτήρι, από άποροξία τάχα, τό ξεχειλίωσε, φωνάζοντας αγχώδους σάν ναδέλε δήθεν να μαλώση τον εαυτό της:

— Τύφλα!

Τό προσέξε ο παπάς και της λέει μιά μέρα έπάνω στο φαί:

— Για δώσε μου, να έχης την εϊχή μου, παπαδιά, και μένα μιά τύφλα!...

— Άνεμι κ' άνεμοελάχι (Της Ζακύνθου)

Κάτοια παντρεμένη γυναίκα είχε φίλο, στον όποιο έδωσε ραντεβό ένα βράδυ, γιατί ο άνδρας της θά πήγαινε στο μύλο να άλέση τό σιτάρι. Άπό κάπου εμπόδιο όμως, ο άνδρας της δέν βγήκε από τό σπίτι κ' όταν έφτασε ο φίλος της και χτυπίσε σιγά-σιγά την πόρτα, η γυναίκα άρχισε να τραγουδά δυνατά τό τραγούδι αυτό:

Άνεμι κ' άνεμοελάχι;
Τί χτυπίς τό μανταλάκι;
Άντρας μου σακκι δέν ήρσε
Και στο μύλο δέν έπήγα...

— Η... Μπαμπου ! (Της Ζακύνθου)

Μιά άλλη γυναίκα παντρεμένη, ενώ ο άνδρας της ήταν τό βράδυ στο σπίτι, άκουσε τό φίλο της ν' ανεβαίνει στη σκάλα.

Πήρε τότε τό παιδί της στην άγκυλιά της και με μεγάλη άταραξία άρχισε να τό νουφιρίζει λέγοντας:

Άγγλια-γγλία άνεβανε
Μωρή μπαμπου τη σκάλα.
Γιατ' είν' ο τάρας του παιδιού.
Φεύγα, μωρή κεράλα!...

ΣΚΕΨΕΙΣ ΤΟΥ ΜΑΡΚ ΤΟΥΑΙΝ

Πώς να γελάση κανείς σ' αυτή τη γη ποίωνα σαφισμένη με μνήματα; Πότε-πότε γελώμε κλεφτά, σάν τα μικρά παιδιά μέσα στην εκκλησία, με ένα διαρκή φόβο μήπως μιά ματιάση κανείς.

— Τό κακό της ισότητος είναι ότι τη ζητούμε μόνον όταν πρόκειται περί άνωτέρων μας.

βολος. Στά μάτια του φαινόταν μιά λάμψη φρόνου και μανίας.

— Τι όραία πού είναι! έφθόρισε. Τι όραία μαλλιά!

Και τά μάτια του χαρφόδωσαν στά μαλλιά της μητέρας του πού σκεπάζαν όλο σχεδόν τό μαξιλάρι.

Έμεινε πολλή ώρα εκεί άκίνητος. Σιγά-σιγά τό πρόσωπό του άρχισε να γαληνεύη. Τά μάτια του τώρα κούταζαν με λατρεία την μητέρα του. Έκείνη στόν έθνο της χαμογέλουσε. Χαμογέλασε κ' ο Γκούντο. Σαφινά όμοια τά γέλιε της έπρόφεραν ένα όνομα: Τό όνομα τού Άριόστο. Τότε ο Γκούντο τινάχθηκε γεμάτος όργη. Σήκωσε όργά τό χέρι του και φάνηκε ένα ψαλλίδι πού κρατούσε...

Σημιάζεμε τότε σιγά-σιγά τά μαλλιά της μητέρας του, τά γούφτωσε καλά και με τρεις-τέσσερες δυνατές ψαλλιδιές τάκοψε. Πάει πιά!... Τά όραία μαλλιά, πού τό κούφωρε και τό ζήλευε όλη η Φλωρεντία, είχαν άποχωρισθή για πάντα άπ' τό κεφάλι της Άλεξάνδρας Στρούτσι!...

Ο κρότος του ψαλλιδιού ζήτησε την Άλεξάνδρα. Έκάρταζε τρομαγμένη γούφ της κ' είδε τότε τά μαλλιά της κομμένα στά χέρια τού Γκούντο.

Έκείνος γονάτισε κοντά της και με μάτια διακροσμένα της είπε:

— Μητέρα, συγγνώμη! Δέν έπρεπε να τάχης πιά αυτά τά μαλλιά. Τά βεβήλωσε έκείνος με τό γέλιό του. Κ' έξ άλλου, γλυκειά μου μητρούλα, τώρα έκείνος δέν θά σ' αγαπάει πιά. Έτσι θά έχω έγώ μόνος την αγάπη σου, όπως πρίν.

Η Άλεξάνδρα ήταν γυναικα. Έκλαψε πικρά. Όσάόσο δέν κράτησε μνησικακία τού γιου της.

Όταν την άλλη μέρα ήλθε ο Άριόστο και είδε τό τρομερό άνοσοιόργημα, άφησε να έκδηλωθή ο πάθος του σ' ένα συνόντο, πού θά μείνη άθάνατο. Η αγάπη του όμως δέν έπαθε τόν παραμικρό κλονισμό. Τούναντιόν τό άνοσοιόργημα έκείνο τούς έκανε να όρμισθούν αιώνια πίστι. Άπεφάσισαν να παντρευθούν. Άλλ' η Άλεξάνδρα φοβόταν πάντοτε την άπειλή τού Γκούντο και γι' αυτό ο γάμος τους έγινε μυστικά την άνοιξη τού 1522. Ειδής μετά τόν γάμο τους η Άλεξάνδρα έπήγε να κατοικήση στην Φερράρα, όπου είχε ένα ιδιόκτητο σπίτι τού πρώτου σούζου του της, ενώ τόν γιό της, σύμφωνα με την διαθήκη τού πατέρα του, τόν πήρε κάποιος συγγενής τού όνοματι Βεσπουτσιο, στην Πάντοβα, για να τόν μορφώση. Ο Άριόστο έγκατεστάθηκε και αυτός στην Φερράρα, όπου είχε επίσης ένα ιδιόκτητο σπίτι. Τά δύο σπίτια ήσαν πολύ κοντά τό ένα με τό άλλο, κ' έτσι οι δύο έρωτευμένοι ήσαν όλον σχεδόν τόν καιρό μαζί.

Έζησαν έτσι δέκα χρόνια εύτυχίας ως τό 1533 πού πέθανε ο Άριόστο. Τότε πιά η Άλεξάνδρα δέν μπόρεσε να κρατήση τό μυστικό και φανερώσε τόν γάμο της με τόν ποιητή.

Όταν άργότερα ο Άριόστο πέθανε, η Άλεξάνδρα τόν έκλαψε, όσο λίγες γυναίκες στόν κόσμο έχουν κλάψει τούς αγαπημένους τους. Η λύπη της έταξε κ' αυτόν άκούη τόν Γκούντο να συγχρηθή και να συμπερισθή τό πένθος της. Έγκατεστάθη κ' αυτός στη Φερράρα και δέν άποχωριόθηκε ποτέ πιά από τή μητέρα του. Δεν αγαπησε ούτε παντρεύτηκε σ' όλη του τη ζωή. Έμεινε κοντά της, μιλώντας πάντα μαζί της για τόν αγαπημένο της ποιητή. Και όταν έκείνη πέθανε, ο Γκούντο την έθαψε με τό κεφάλι της έπάνω σ' ένα μαλακώτατο μαξιλάρι, γεμισμένο με τά πλούσια, όλόξανθα μαλλιά της, πού σε μιά νύχτα μινιασμένης ζήλειας τά είχε κόψει για να την χωρίση άπ' τόν ποιητή...

ΟΙ ΠΟΙΗΤΑΙ ΠΟΥ ΠΕΘΑΝΑΝ ΝΕΟΙ

ΑΝΟΙΞΗ

Στόν κήπο άπόψε μου μιλεί μιά νέα μελαγχολία. Χλωμαίνει κάποια μυγδαλιά τό άνθοχαμογέλο της στου βάλτου τό δολό νερό. Κ' η θύμησή της νεότης σαλεύει τόσο θλιβερά την άρροστη άκακία.

Έξύτησε μιά κρύα πνοή μέσ' στη σασισμένη σέρρα: τά μουγαρίνα είχε νεκρά και κάσα η κάθε γλάστρα. Τό κιαπίσσι, άτέλειωτο σά βάσανο, πρὸς τ' άστρα, σηκώνει τη μαυρίλα του διψώντας τόν άέρα.

Και πάνε, πένθιμη ποιητή λές, της δεντροστοιχίας οι πτερές και σέρνοντας τά πράσινα μαλλιά τους. Οι δύο λατάνιες ύψωσαν μέσ' στην άτελειπιά τους τά χέρια. Κ' είναι ο κήπος μας κήπος μελαγχολίας.

K. Γ. ΚΑΡΥΩΤΑΚΗΣ

